

O kvalitě budoucích řidičů rozhodují hlavně rodiče

Rodiče jsou ti, kteří především svým chováním a postoji formují vlastní potomky. Z velké části tak rozhodují i o tom, jací budou řidiči. Dobrý vzor a předávání pozitivních hodnot je základ, ke kterému ale patří také umět před vlastním dítětem přiznat chybu. Rodič by měl umět vysvětlit, že se ve voze poutá kvůli bezpečnosti, nikoliv proto abych nedostal pokutu. Nestrašme je pokutou - zapojme se!

„Koukej se připoutat nebo dostanu pokutu!“ nebo „Vždyť jsem tu maximální povolenou rychlost překročil jen málo. Proč pokutu?! Vezu děti na kroužek a máme zpoždění.“

I taková slova může dítě zaslechnout v autě od rodičů. Z velké části tím ovlivňují, jak bude v budoucnu vnímat policii. Jestli pro něj bude policista na silnici ten, kdo „bezodůvodně prudí a buzeruje“, nebo ten, který dohlíží na pořádek, je schopen nás v případě potřeby ochránit, ale také upozornit na chyby za volantem. Rodiče jsou ti, kteří primárně předávají modely chování a postoje. Týká se to i chování v silničním provozu, a proto by dopravní výchova měla začínat právě v rodinách. *„Někteří rodiče se dopravní výchově věnují cíleně, jiní aniž si to uvědomují. A pak jsou tací, kteří jí vůbec neřeší. Nemluví s dětmi o bezpečnosti na silnici, o tom jak správně přecházet přes silnici ani o tom, proč třeba tatínek nejezdí připoutaný,“* upozorňuje **Markéta Novotná z Týmu silniční bezpečnosti**. Rodičovská dopravní výchova by měla mít pozitivní nádech. Je důležité si s dětmi od útlého dětství povídat o tom, proč se rozhlédnu, než vstoupím do vozovky, o bezpečnosti v autech a rodiče by vždy měli jít příkladem. *“Když dospělí přeběhne přes silnici, po které nic nejede a k tomu svítí na přechodu červená, tak riskuje, ale v doprovodu dítěte by to dělat rozhodně neměl. Zní to jako klišé, ale pro dítě je v danou chvíli vzorem chování. Je pravděpodobné, že si potomek takový příklad zapamatuje a až půjde příště sám, může situaci špatně vyhodnotit a k neštěstí je jen krůček. Doslova.“* doplňuje za **Tým silniční bezpečnosti Jan Polák**. Být dobrým vzorem není pouze o správném chování. Patří k tomu i vysvětlení proč se tak chovám. Dítě musí znát důvod proč je důležité nosit při jízdě na kole cyklistickou přilbu, nebo proč se ve voze poutám. Důvodem je bezpečnost, snížení rizika zranění, nikoliv pokuta, která je důsledkem nedodržení předpisů.

Policie České republiky má ve svých řadách preventisty, kteří zajišťují také osvětu. Policie není jen represivní složka, jak jí někteří dospělí prezentují dětem. *„Když se bavím s policisty, kteří chodí na besedy do škol, tak se jich děti bojí. Přitom není důvod. Vysvětlením dětí často bývá, že se u nich v rodině o policistech vyjadřují jako o strašáku, který jen rozdává pokuty a je třeba se ho bát,“* vysvětluje **Novotná**. Jednou z příčin, proč se tak děje, může být uspěchaná doba, ve které nezbývá čas a prostor na vysvětlování a rozebírání situací. Dalším faktorem může být i prostředí, ve kterém vyrůstali rodiče. Modely chování ze svého dětství pak mohou, často i nechtěně, předávat svým dětem. *„Někteří starší lidé, prarodiče, ještě dnes mají policii jasně zaškatulkovanou. Za minulého režimu, před rokem 1989, byla vnímána jako represivní složka, které bylo třeba se bát. To už dávno neplatí. Sankční motivace, pokuty a zisk trestných bodů existují a skutečně mohou na některé řidiče zabírat víc, než třeba preventivní dozor na silnicích. Podstatně*

důležitější je předávání pozitivních hodnot od rodičů. Trvá to podstatně déle než uložit pokutu, ale je to skutečně trvalá hodnota," dodává **Milan Hrdina, dopravní psycholog**.

„Předávání hodnot jako například zvýšení bezpečnosti a etika na silnicích nebo kooperativní jednání zůstanou v budoucích řidičích trvale zakotveny. Zní to jako utopie, ale pak bychom se mohli obejít bez zákazů. Přestalo by hledání nejrůznějších klíčků v zákoně nebo hledání výmluv pro piráty silnic a jejich obhajování. Těžko ale k těmto hodnotám vychovávat ty, kteří pokutu třeba za překročení rychlosti vnímají jako neoprávněnou. Takovým rodičům už nic nevysvětlíte a jejich chování je kontraproduktivní. Můžeme o tom ale s dětmi mluvit o tom, proč dělat věci správně,“ říká **Jan Polák z Týmu silniční bezpečnosti**. Chránit a vychovávat děti lze i přiznáním chyby, tím, že rodič ukáže potomkovi, co provedl špatně. Dítěti tak zvýší v budoucnu šance jako řidiče, který si uvědomí vlastní bezpečí a zdraví. Podle **Markéty Novotné z Týmu silniční bezpečnosti** nestačí se spoléhat jen na zapojení dítěte do dopravní výchovy ve škole. „Zapojit by se měli také rodiče. V souvislosti s domácí dopravní výukou je dobré se nenápadně zaměřit na kvalitní využití dětských zálib. Je nutné děti vychovávat k reálnému společenskému životu, vybrat s nimi kvalitní autoškolu, stejně jako se zajímat o průběh výcviku a nebát se s nimi diskutovat nad chybami.“

„Nebál bych se do autoškol pustit děti od šestnácti a půl roku života, za volant by ale měli usednout až v sedmnácti. Novela zákona o silničním provozu umožňuje od tohoto věku řídit vozidlo pod dohledem mentora. Také zavádí řidičský průkaz na zkoušku a zpřehledňuje sazby bodů podle závažnosti spáchaného přestupku. Návrh změn posílá ministerstvo dopravy do připomínkovacího řízení. Novinky by mohly platit od roku 2024,“ upozorňuje na změny **Jiří Novotný místopředseda Asociace autoškol ČR** a pokračuje: „Je třeba rodiče vyškolit a zapojit do výuky vlastního potomka. Důležité je, aby se rodiče naučili u svých dětí nezpochybňovat oprávněnost sankce za přestupek, neomlouvali jejich chybové dopravní chování ani nelitovat peněz za pokutu a neřešili za ně postih nebo způsobenou škodu.“ Jde o budoucnost našich dětí, za kterou jsme zodpovědní. **Nestrašme je pokutou - zapojme se!**

Nejen bezpečnost dětí při cestování v automobilech upozorňujeme v rámci projektu Markétina dopravní výchova, který je financován z fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů a podporován řadou partnerů jako Platforma VIZE 0, z.ú., ŠKODA AUTO a.s. nebo Marius Pedersen a.s.. Více o projektu, jeho výstupy, materiály a další naleznete na www.dopravnivchovy.cz.